

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak

petek.

Uredništvo in
upravnishvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Na očinina znaša:

celoletna . . . K 3.-

poluletna . . . „ 1.50

četrtletna . . . „ 0.75

Posam. šte. „ 0.10

Štev. 2. V LJUBLJANI, dné 13. decembra 1907. Leto III.

Listnica uredništva. Ker se ni mogla staviti »Naša Moč« na stroj, smo bili prisiljeni, da smo izpustili več dopisov, da izide list pravočasno. Stroj goni elektrika, a ta je odpovedala zaradi neke tehnične napake.

Socialno-demokratska tulba.

O draginji smo pri naših shodih že večkrat povedali svoje misli. Glavni vzrok so karteli velikih trgovcev in nenasitnost prekupcev in mesarjev. Zadnji »Tobačni delavec« rujeve proti krščansko-socialnim poslancem in jih zmerja. Pri tem se seveda očeha tudi ob Demšarja, Gostinčarja, dr. Šusteršiča in dr. Žitnika. Naš list nima prostora, da bi obširno poročal o državnozborni razpravi v ti zadevi. To pa naj bo povedano enkrat za vselej socialnim demokratom, da se naši delavci ne dajo strahovati po njihovem kriku in da bi mi zamerili poslanecem, ko bi se oni dali strahovati v državnem zboru. Naši delavci dobro vedo, da so še vselej bili tepeni, kadar so kakorkoli stopili v zvezo s socialnimi demokrati in poizkusili skupnega dela. In tudi veljava, ki jo ima dr. Krek pri nas, kateri redno poudarja splošno delavsko vza-

Janko.

Dezerter.

Tih večerni mrak se je razprostiral nad mestom . . . Ulice preje polne življenja, postale so prazne in mirne.

Pozno v noč je že bilo. Vse je počivalo v mirni noči; le pri Zagorčevih so še čuli.

Stara osivela ženica je sedela na mehkem stolu, ter zakrivala z robcem nagubani obraz in bridko ihtela. Imela je sina, ki ga je silno ljubila. Sin Nande dokončal je dvajseto leto. Bil je krepak mladenič, zdrav, čvrst in brez vsake napake. Poklican je bil z drugimi mladeniči iste starosti k vojaškemu naboru. V strahu je pričakovala ta dan mati in Nande sam. Ponoči, ko so že vsi spali, vzbujala se je mati, molila in prosila Boga, da naj bi odvrnil nezgodo.

Na dan nabora se je Nande opravił v praznično obleko, si pripel par šopkov, ter odšel. Od vseh strani so prihajali mladeniči, glasno vriskaje in prepevaje, kakor da bi komaj pričakovali uvrščeni biti v vojsko. V resnici pa je vsem prav težko bilo pri srcu in vsak bi bil najrajši slišal, da ni sposoben za vojaka. Najbolj so upili in se repenčili taki, katerim

jemnost, ne odvaga bridkih izkušenj, ki jih imamo od socialističke surovosti in razdivjanega strankarstva. »Tobačnemu delavcu« samo nekaj odgovora: 1. Poslanec Demšar, ki je govoril o draginjskem predlogu, ni bil prav nič proti temu, da bi se ljudstvu pocenil kruh. Da je zastopal pravo stališče, se najbolje razvidi iz tega, da ga je socialni demokrat Renner naravnost pohvalil v svojem sklepnem govoru. Poslanci S. L. S. so za to, da bodi moka čim najbolj poceni, so za to, da se prodaja živine od vzame prekupcem iz rok, da se živinoreja tako povzdigne, da bomo imeli dovolj domače živine za svoj trg, da se pa meje tistih dežel, kjer je živinska in prašičja kuga doma, zapro, dokler se bo tam za zdravje živine tako malo skrbelo. Demšar je v imenu »Slovenskega kluba« poudarjal, da bodo njegovi tovariši vedno podpirali delavske težnje. V tem oziru so in bodo naši poslanci storili več nego svojo dolžnost. Tudi Gostinčar je v svojem govoru jasno povedal, kje naj se začne, da se odpravijo neznosne razmere. 2. Za draginjo ni nihče glasoval. Krščansko-socialni poslanci so vsi brez izjeme zahtevali, da se mora proti draginji začeti resno delo. In nesramnim kričačem pove-mo, da se po zaslugi naših mož dela, resno dela in sicer ne tako, da bi se smrdljivo meso iz Argentinije in Avstralije vozilo k nam, kakor hočejo socialni demokrati, marveč, da se bo zdravo meso zaklane živine iz Srbije v večji meri dovolilo. Cena živini je že tudi znatno padla. 3. Socialni demokratje v državnem zboru so po pravici hvalili konsumna društva. Ljubljanski delavci naše stranke vzdržujejo tako društvo. In kdo hujša proti njemu? Kdo bi ga najrajše uničil? Delavsko delo je, pa socialni demokratje nimajo nič družega opravka, kakor da blatijo svoje delavske tovariše in tovarišice, ki se res trudijo za blagor svojega stanu. 4. Socialni demokratje so v državnem zboru tudi poudarjali, da se mora skrb za cena živila pričeti v občinah. O tem smo mi na naših

se je že na životu poznalo, da niso sposobni za vojaški stan.

Prišli so pred hišo, v kateri se je zbrala komisija in ob deveti uri zjutraj je začela izbirati. Po številkah so se izbirali mladeniči, postavljali se pod mero in se natanko pregledovali. Kdor je bil spoznan za nesposobnega, so ga spustili, o komur je pa izrekla komisija, da je sposoben, so ga zaprli v posebno sobo, kjer je moral čakati, dokler ni prisegel na cesarsko zastavo.

Ko se je postavil Nande pod mero, mu je kar mrzli pot tekel po obrazu, še bolj se je pa prestrašil, ko je začul besedo »tauglich«.

Nestrpno je čakala mati Nandeta stala je pri oknu in v enomer gledala v smer, od katere bi imel priti njen sin. Zdaj zagleda prihajajočega sina, ki je zrl v tla. Še predno sta spregovorila, vedela je, kaj se je zgodilo. Tisti dan so bili vsi silno žalostni na Zagorčevem domu in po pravici.

Ko je preteklo par mesecev pozneje, dobil je Nande poziv, da mora oditi k svojemu polku. Na določen dan zgodaj zjutraj se odpeljeta on in mati. Ko je Nande vstopil v vojašnico, ločila se je mati od njega z glasnim jokom in tudi Nande si je brisal oči, iz katerih so mu kapale solze.

shodih že nebrojokrat govorili. Dr. Krek je to poudarjal v deželnem in državnem zboru. Povedal je tudi, kje je vzrok, da se nič ne stori. Vladajoče stranke imajo namreč strah pred svojimi volivci, med katerimi so vsi ljudski oderuhi vmes. Socialni demokratje pri nas pa podpirajo Hribarjevo politiko. Ali so res tako neumni, da mislijo, da bomo pozabili na njihove spletke ob zadnjih državnozbornih volitvah. Hribarja so oni izvolili, naj ga imajo. Naše poslance naj pa pustite pri miru. K Hribarju naj gredo in naj ga vprašajo, kaj je z mesarji in s peki, kaj s hišnimi posestniki in neznosno dragimi stanovanji.

Naši delavci vse to vedo in zato se socialnim demokratom smejejo. Tem ljudem se ne gre za nič družega, nego za to, da bi delavce in delavke, ki jim kažejo fige, pripravili do tega, da bi nosili svoje kronce njihovim voditeljem za ofer. Prazno delo! Naši delavci ne pojdejo za takim ofrom, naj jim piskajo ali naj tulijo, naj jokajo ali kolnejo. Preveč dobro se poznamo.

Za državne uslužbence.

Poslanec Gostinčar za državne služabnike in delavce v državnih podjetjih.

Dne 28. novembra je vtemeljeval poslanec Gostinčar nujni predlog o ureditvi službenih razmer državnih služabnikov in delavcev v državnih podjetjih. Iz njegovega govora posnamemo sledeče: Vsled brezvestne špekulacije in oderuštva raste draginja. Življenski boj delavskih stanov je čimdalje triji in neenak. Tu bogataš, tam revež! Država se je pokazala kot oderuški delodajalec. skrbela je za visoke, pozabila na služabnike. Uradni služabniki raznih kategorij: pazniki, poslovodje, delavci itd, se nahajajo v zelo slabih razmerah, in je dolžna država, da jih odpravi. Proti draginji je v da-

»Ne pozabi Boga in tudi on tebe ne bo pozabil«, bile so »res« poslednje besede, s kojimi se je ločila mati od sina.

Nande je bil odslej vojak in kmalu je čutil, da ima tudi vojaški stan svoje težave, zlasti o početku, ko se ga je treba privaditi. Dostikrat je Nande mislil na dom in storilo se mu je hudo. Da bi bil ostal v domačem kraju, kjer bi vsaj včasih videl domače ljudi, znance in prijatelje, prenašal bi težave z večim potrpljenjem.

Preteklo je par tednov pri vojakihi. Nande je bil od dne do dne vedno bolj zamišljen. Začel je premišljevali, kako bi se znebil vojaške suknje. Poskušal je simulirati z boleznijo, a zdravniki so kmalu konstatirali, kakšno bolezen ima. Kmalu nato je začel misliti na beg in res posrečilo se mu je pobegniti iz vojašnice, toda ne za dolgo.

Bilo je na sveti večer.

Prav po malem je naletaval sneg, nežen in droben je bil kot ivje. Zemlje se ni prijel, ker je bil lahak in zemlja je bila mokra. Tema je bila, da se ni strelaj daleč videlo.

V vojašnici je bilo to noč vse pokonci, eni so se pomenkovali, kako je bilo lansko leto v tem času, drugi so prepevali in tretji zopet kvartali.

(Dalje prihodnjič.)

nih razmerah le eno sredstvo, namreč izboljšanje plač služabnikom in delavcem. Seveda bi bilo izboljšanje plač brez drugih zakonitih sredstev ničevo. Iztrgati se mora korenina vzroka vednega podraževanja živil. Vzrok dražinj ni kmet, pač pa moderni kapitalizem, ki nam po borzah narekuje cene živil. Kmet ni podraževalec živil, marveč delavec, katerega delo se nikdar ne plača tako, kakor to zasluži. Naloga zakonodaje je, da napravi načinu podraževanja živil konec in organizira producente in konsumente k medsebojnemu prometu. Na ta način se morajo znižati cene živil. Moj predlog ima namen pozvati vlado, da gre takoj na delo in da zboljša razmere državnih uslužbencev. Sto in sto prošenj je že potovalo v papirne koše raznih direktij in ministrstev.

Zahteve služabnikov so:

Zvišanje dohodkov. To vprašanje se reši pri definitivnih slugah, paznikih, poslovođjih itd. s tem, da se ustanovi sedem plačilnih razredov z začetno plačo 1000 kron. Napredovanje naj se vrši v času od treh do treh let po 150 K, tako da se doseže po osemnajstih službenih letih najvišji znesek 1800 K. S par zgledi pojasni govornik, da s sedanjimi dohodki služabniki ne morejo izhajati. Dovolijo naj se tudi tri starostne službene doklade po 150 K.

Provizorični sluge se imajo po enoletni službi nastaviti definitivno. Eno provizorično službeno leto zadošča v poizkušnjo, je-li kandidat sposoben ali ne. Aktivitetne doklade naj se razdele v razrede po draginskih razmerah kraja in naj se stopnjujejo do 60 odstotkov. — Najnižja penzija predčasno vpokojenih državnih služabnikov naj bode 600 K. Najnižja pokojnina vdov naj se na 600 K polagoma po službeni starosti in dohodkih stopnjuje določi. — Vzgojevalna podpora za sirote, za vsacega otroka 150 K na leto. Aktivitetna doklada naj se zaračuna v pokojnino. Ustanovi naj se 35-letna službena doba. Za nekatere vrste službe je ta doba celo predolga, kakor za jetniške paznike in delavce po rudnikih živega srebra in v topilnicah, dalje za uslužbence v cinkarnah itd. Za te bi se morala uvesti 30-letna službena doba. Nahaja se še neka kategorija državnih uslužbencev, na katere nihče ne misli, to so cestarji in vodni pazniki. Ti naj se uvrste v IV. službeni razred in naj se smatrajo enake drugim državnim uslužbencem. Napravi naj se službena pragmatika, ki obsegaj vsaj sledeče:

Pravico do dopusta, ki naj bo do dvajsetega službenega leta, določi naj se na 14 dni, nad 20 let pa na tri tedne. Prisotnost prostoizvoljenih kolegov pri disciplinarni komisiji. Prisilno zavarovanje proti nezgodam v službi. Nedeljski počitek. Vsak človek potrebuje ob gotovem času počitka, da se more okrepčati. Kdor ni nikoli prost, je suženj in ne človek. Nujno je, da se vpelje v državni službi nedeljski počitek. Odpravijo naj se nečastne kazni z zaporom pri jetniških paznikih. Kje je državljan, ki bo dovolil, da se ga za službene pregreške, ki so se morda zgodili proti njegovi volji, zapre za 48 ur do osmih dni. Tu je službeni red za uradnike in paznike c. kr. deželno sodne kaznilnice v Ljubljani, v katerem se v § 102. določa zaporna kazen. Ta določba kaže jasno, kako malo napredna je naša slovita birokracija in kako visi še vedno na starem cofu. Odpade naj pribijanje polovične aktivitetne doklade pri vživanju stanovanja. Določba delavnega službenega časa. Dva krat na plača za delo ob nedeljah in za čezurno delo. Skrajšanje delavnega službenega časa kaznilniških paznikov. Odpravo tajne kvalifikacije. Preskrbovanje stanovanj državnim uslužbencem in delavcem iz zdravstvenih in gospodarskih ozirov. Urediti se ima službeno razmerje vseh državnih slug. Pazniki in poslovodje v c. kr. tobačnih tovarnah pričakujejo nestrpnost ureditve službenih razmer. Ako mora na Dunaju pri generalni direktiji sluga izhajati z 98 kronami mesečno, mora biti pač čarovni umetnik in tako je tudi drugje. Treba je dalje, da se preskrbe boljše razmere uslužbencem po državnih gozdih. Drvarji in gozdarji so plačani zelo slabo in za starost niso preskrbljeni. Izročil sem pred nekaj dnevi kmetijskemu ministru spomenico glede na gozdne delavce na Kranjskem. Gozdarji morajo biti v stroki izobraženi in morajo opravljati tudi uradniški posel, pa ne morejo postati uradniki.

Izboljšajo naj se razmere rudarjem v Idriji, nujna potreba je zvišanje plače in provizij, osobito starim provizionistom.

V Celju je c. kr. cinkarna. Delavci te tovarne že dolgo moledujejo za izboljšanje. Žalostno je, da dobi delavec, ki je delal 30 do 40

let v tovarni, 16 kron mesečno provizije. Premalo za živeti, preveč za umreti.

Tobačni delavci bi imeli tudi lahko drugačne razmere kot jih imajo. Moški delavci v dnini zaslužijo 2 K do 2 K 40 vin. Tobačno delavstvo, ki zasluži državi letno do 150 milijonov, mora vendar skrbeti, da bodo delavci preskrbljeni. Delavec v današnjih razmerah z engoldinarsko plačo, je sramota za onega, ki daje tako plačo. Plače se morajo urediti po dejanskih potrebah. Tudi naj se ravna v slučajih kake neumnosti nekoliko mileje kot dosedaj. Potrebno je tudi, da se uredi službeno razmerje pošt-nih uslužbencev, ki je sedaj nezdržno.

Pogodbeni uradniki (Vertragsbeamte) prosijo že leta za ureditev svojih razmer. Opravljati morajo uradniška dela, smatrajo jih pa za dninarje.

Še jedna želja državnih uslužbencev in delavcev v državnih podjetjih je, namreč znižanje vožnje po železnicah, kar imajo uradniki. Ako se nahaja v eni hiši lakota in lahkoživstvo, je to znamenje bolezni. Taka bolezen nadleguje današnjo družbo. Dolžnost družabnih zdravnikov je, da uničijo nevarno bolezen in jej dati nov svež impulz. Kri naj ne teče samo na eno stran, marveč po vsem družabnem telesu po potrebi delovanja. Končno je Gostinčar odstopil od nujnosti predloga proti temu, da se predlog brez prvega čitanja izroči proračunskemu odseku, kar se je tudi zgodilo, ker ni proti temu v zbornici nikdo ugovarjal.

Za tobačno delavstvo.

Baharija in resnica. Socialni demokratje se bahajo kot kak bivši star soldat v oštariji, ko govori o vojakihi. Vse je on naredil, vse premagal sam, nihče drug nič. Tudi za tobačne tvornice so vse sami naredili. Tu odločuje finančni minister. In ravno te dni je sedanji minister pošt-nim uslužbencem, ki so prišli v spremstvu socialnih demokratov k njemu, to očital. Iz njegovih besedi se je videlo, da ravno na socialno-demokratsko prigovarjanje ne dá nič. Če hoče tobačno delavstvo mirnim potom kaj doseči, je prvi pogoj, da obrne hrbet socialni demokraciji; sicer še ne govore ž njim tam, kjer se odločuje njegova usoda. Tako je in tega nihče ne bo utajil. Ali je prav ali ne, ali se to zлага s svobodo, je drugo vprašanje, toda razmere so take, da državni uslužbenec in delavec v državnem podjetju naravnost sebe klofuta, če se pridruži socialni demokratski organizaciji. Ljudje božji, pamet!

Odbor našega podpornega društva in Zvezine podružnice sta bila pri ravnatelju Kranjske hranilnice. Šlo se je zato, da uvedeta naši organizaciji štedilnike (šparovčke) med svojimi člani. Sklenilo se je, da se prične varčevati ob Novem letu. O načinu varčevanja se bomo še obširneje pečali.

Občni zbor Krščanske zveze tobačnega delavstva se vrši 5. januarja 1908. Pričetek ob 9. dopoldne. Glavno zborovanje se vrši v dvorani Krščansko socialnega delavskega društva, VII. okraj, Kaiserstrasse 8. Dnevni red se je sledeče določil: 1. Otvoritev in pozdrav; 2. Določitev poslov-nika; 3. Poročilo o delovanju; 4. Blagajniško poročilo; 5. Poročilo pregledovalcev; 6. Volitev vodstva, nadzorovalnega sveta in razsodišča; 7. Predlogi; 8. Izprememba pravil; 9. Organizacija in agitacija; 10. Gospodarsko stanje tobačnega delavstva; 11. Slučajnosti. Predlogi, namenjeni občnemu zboru se morajo doposlati tajništvu do 8. decembra. Vsaki krajevni skupini se naznani število delegatov. Skupina mora vodstvu do 20. decembra naznani imena in naslove delegatov. K 7. točki predlaga načelništvo: 1. Od 1. februarja nadalje se določi članarina tedensko s 24 vinarji. Bolniška podpora ostane neizpremenjena. 2. Uvede se pogrebni prispevek, ki znašaj za enoletne člane K 10, za 3-letne člane K 20 in za petletne člane K 30. Načelništvu se naroča, da izdela natančna navodila o podelitvi podpor. 3. Načelništvu se naroča, da izhaja strokovno glasilo dvakrat mesečno od 1. februarja nadalje. 4. Od 1. februarja 1908 nadalje naj izhaja strokovno glasilo slovensko enkrat mesečno. 5. Karenčna doba za člane, ki pristopijo po 1. februarju, se določi z 1. letom. K csmi točki se predlaga, da naj se izpremeni § 21 zvezinih pravil, da pristopijo »Zvezi« lahko tudi posamezna društva. Glasil naj bi se § 21 sledeče: Krščanski zvezi tobačnega delavstva lahko pristopijo po sklepu občnega zbora obstoječa društva tobačnega delavstva kakor tudi

sekcije tobačnega delavstva drugih društev. Prispevke in medsebojne pravice določi Zvezino načelništvo. O sprejemu določa načelništvo oziroma občni zbor. Društva ali sekcije (oddelke) lahko izključi načelništvo, ako so ostali dolžni prispevke nad šest mesecev in ako jih po opominu ne poravnajo v enem mesecu in če delujejo proti Zvezinim koristim. Društva in sekcije lahko izstopijo, ako so naznanili vsaj 6 tednov prej dotični sklep svojemu občnemu zboru. Pred izstopom se mora polagati medsebojni obračun.

Predlogi centrale za občni zbor. Po centrali predlagani predlogi za občni zbor so za nadaljni razvoj »Zveze kršč. tobačnega delavstva avstrijskega« velike važnosti. Predvsem povišanje prispevkov. Ni potrebno, da se utemelji potreba zvišanja. Bolniška podpora, ki jo podeljuje »Zveza«, je v primeri s prispevki nenavadno visoka. Sicer se je dozdej izhajalo, a moramo se vprašati, če bo to mogoče tudi v bodoče. In to vprašanje moramo zanikati. Ne-prenemoma so zahteve na organizacijo večje. Bolniška podpora potrebuje toliko denarnih sredstev, da se ne morejo nabirati zadostne zaloge, kar je v korist članov neobhodno potrebno. Skrbeti moramo tudi za bodočnost, ne samo za sedanjost. Ne vemo, kaj nam prinesejo bodoča leta. Organizacija mora skrbeti za naprej, pripravljena mora biti za vsak vihar, ki se morebiti zaleti v organizacijo. Glavna pozornost se pa mora obračati na blagajno. Z ozirom na navedeno se vlagajo navedeni predlogi. Potrebno je, da se nabirajo zaloge. Čim bolj močna je organizacija, za toliko je močnejši tudi vsak njen posamezni član. Po strokovnem delu se morajo člani vzgojiti za samostojno delo, za samopomoč. Zvišati bolniške podpore ne kaže, ker je že tako precej visoka in bi se po zvišanih prispevkih zopet vse porabilo za bolniško podporo. Pač se pa predlaga, da se uvede pogrebna podpora. Potrebno je, da dobi lastno slovensko glasilo naša podružnica v Ljubljani, ki je lepo napredovala. Vedno večja naša organizacija bo potrebovala vedno višjih stroškov. Stroški za agitacijo bodo poskočili. Izpopolniti se bo moralo tajništvo, da bo moglo storiti vse, kar se zahteva od njega. Upravičeno je, da se podaljša karenčna doba za nove člane na eno leto. Predno član kaj dobi, naj tudi organizaciji kaj dá. Potrebno je, da razpravljajo o predlogih načelništva posamezne krajevne skupine.

Umrli je 10. novembra generalni nadzornik tobačne režije, dvorni svetnik dr. Artur Mussil. — V Inomostu je pa umrl 11. novembra Jožef Franziszis, upokojeni c. kr. tobačno tvornični nadzornik, star 65 let.

Blagajniško poročilo »Zveze kršč. tob. delavstva avstrijskega« od 1. julija do 30. septembra 1907. Blagajniško stanje dne 1. julija 1907 5345 K 36 vin.; obresti 54 K 66 vin.; 36.832 tedenskih prispevkov 7366 K 40 vin.; 311 vpisnin 124 K 40 vin.; povrnjena posojila 100 K; vplačila krajevnih skupin 53 K 54 vin.; list 212 K 42 vin.; razni 83 vin. Skupaj 13.057 K 66 vin. Stroški: Bolniške podpore 4168 K; porodnicam 383 K 52 vin.; krajevnim skupinam 847 K 96 vin.; agitacija 102 K 50 vin.; pisarna: čiščenje, razsvetljava itd. 163 K 10 vin.; plače in nagrade 507 K; list 61 K 86 vin.; tiskovine 32 K 70 vin.; upravni stroški 66 K 38 vin.; knjige in časopisi 10 K 46 vin.; bolniška podpora 7 K 30 vin.; povračila krajevnim skupinam 147 K 35 vin.; ročni denar krajevnim skupinam 72 K 90 vin.; delegacije, seje, vozna itd. 73 K 78 vin.; razni izdatki 10 K 98 vin. Blagajniško stanje 30. septembra 1907 6401 K 87 vin. Vsota 13.057 K 66 vin.

Prometna zveza.

Pravila pravovarstvenega in podpornega društva krščanskega avstrijskega železničarskega osobja »Prometna zveza«.

§ 1. Ime, sedež in obseg društva.

Društvo se imenuje »Pravovarstveno in podporno društvo »Prometna zveza«. Svoj sedež ima na Dunaju. Obstoji iz krajevnih skupin, plačilnic in nabiralnic po vseh deželah, ki so zastopane v državnem zboru.

§ 2. Namen društva.

Društvo deluje na to, da se splošno izboljša gospodarsko stanje vseh uslužbencev in delavcev po avstrijskih železnicah. Zato pospešuje izobrazbo in vpliva na postavodajo po resolucijah (sklepih) in po peticijah (prošnjah). Predvsem se deluje na to, da se trajno nast-

vijo (stabilizirajo) vsi železniški uslužbenci, ki še niso stabilni (trajno nastavljeni) in delavci na vseh železnicah. Uvedejo naj se trajni dohodki in uredi službeni in delavni čas.

Društvo podeljuje:

1. Brezplačno pravno varstvo;
2. Podpira člane v ozira vrednih slučajih;
3. Podeljuje izredno podporo v slučaju smrti. Visočino zneska določi odbor v vsakem posameznem slučaju po društvenih denarnih sredstvih.

4. Brezplačno dobé člani društveno glasilo.
5. Prireja nepolitična predavanja za člane, njihove svoje in povabljene goste.

6. Ustanavlja knjižnice.

7. Izdaja strokovni list in druge tiskovine.

8. Prireja zabavne sestanke in slavnosti.

§ 3. Društvena stremjenja.

1. Društvo stremi za tem, da dobé ob močevi ali ženini smrti svoji mrtvaško odpravnino, ob izstopu iz službe po bolezni, delonezmožnosti, penzioniranju (provizioniranju), odpustu (če ni bil član odpuščen vsled nečastnega dejanja) in vsled smrti po 5, 10, 15, 20 in 25-letnem članstvu enkratno odpravnino, ki se določi po višini društvenih sredstev od slučaja do slučaja.

Članstvo za te slučaje se računa od časa, ko se potrdijo pravila.

2. Nameravajo se ustanoviti hranilnice in blagajnice za predujem (Vorschusskassen) z nizkimi posojili.

3. Postavljajo in podpirajo se kandidati za delovršbene bolniške blagajne, za poklicno zavarovalnico glede na nezgode avstrijskih železnic, za penzijske in provizijske zavode, za živilska skladišča in za podobne zavode.

4. Moralno in v gotovini podpirati iznajdbe, ki imajo namen, da preprečijo nezgode v železniškem prometu in po delavnicah ali ki olajšajo posledice nezgod.

5. Prirediti poizvedbe v številkah in njihova uporaba v peticijah na merodajne oblasti in postavodajalne zastope.

6. Stopiti v zvezo z društvi, ki imajo enak namen v izboljšanje gospodarskega in službenega razmerja.

7. Energično se boriti zoper protimonarhistično in protiaustrijsko, kakor tudi protiversko hujskanje železniškega osebja.

§ 4. Pridobitev sredstev.

Potrebna denarna sredstva se dobé:

- a) Po vpisninah in po prispevkih članov.
- b) Po slučajnih dohodkih, kakor po zbirkah, darilih, volilih, po prebitkih veselice, po gledaliških predstavah itd.
- c) Po morebitnih izrednih prispevkih, ki jih razpiše društveno načelnštvo. (Dalje.)

Sem z našimi pravicami!

Shod v Celovcu.

Celovec. Naše delavsko društvo je imelo dne 8. decembra svojo redno mesečno zborovanje. Udeležba je bila sijajna. Prostori gostilne »Pri zlatem studentu« so bili natlačeno polni. Prvi govornik dr. Arnejc je govoril o najnovejših stvareh v državnem zboru. 1. Avstro-ogrška nagodba; 2. podraženje živil; 3. o napadu proti veri. H koncu se govornik še dotakne stvari. List se je ustanovil na slovenski podlagi, zdaj pa napada samo koroške Slovence, ki so okrog »Mira«, o Nemcih pa molči. Drugi govornik g. dr. Ehrlich je predaval o svojem potovanju po Grškem, ki ga je imel letošnjo poletje; o zgodovini grške dežele, Atenah itd., in smo prav z velikim zanimanjem poslušali. Delavsko društvo priredi dne 22. decembra božičnico z igro, božično drevo in tombolo. Vabi se k obilni udeležbi. Razveseljevali nas bodo tudi tamburaši. Na svidenje ob božičnici!

Sem z našimi pravicami.

Shod Medvodami.

Medvodami. V nedeljo smo imeli Medvodami dobro obiskan shod. Govorila sta na njem dr. Lampe in pa tov. Anton Jeriha. Shod je sprejel peticijo državnemu zboru glede na delavsko starostno zavarovanje.

Za izboljšanje plač v medvoški papirnici.

Medvodami. V naši papirnici smo prosili delavci g. ravnatelja za izboljšanje plač. Obljubil nam je, da ustreže naši prošnji. Upamo, da naše prošnje ne ostanejo brezuspešne. Delavci, da se pa uresničijo naše prošnje, moramo biti složni. Naše želje in prošnje se morajo vresni-

čiti. Druginja je vsaki dan hujsa. Naše plače so pa zelo slabe. Ne želimo si sicer boja, a tako pa tudi ne more dalje iti. Pozivljamo našo strokovno organizacijo in pa tudi strokovno komisijo, da obrneta vso svojo pozornost našim slabim plačilnim razmeram.

Strokovna komisija, pozor!

Medvodami. Tu Medvodami smo dobili novega nadposlovodjo. Čuli smo, da bo ta gospod dober z nami. Pred sedmimi leti je bil namreč pri nas nočni paznik, in je bil še dosti dober z nami. Zdaj se je pa ves predrugačil. Opozarjamo ga, naj ne pritiska preveč pri plači, sicer mu stopimo na prste, da zamijavka kakor mačka, če ji stopiš na rep. Imamo pa še več takih priganjačev, a bomo vsakega posebej vzeli na piko. Zahtevamo, da se postopa z nami lepše, kakor se postopa do zdaj.

Predavanje na Savi.

Sava. Strokovno društvo je imelo v nedeljo zanimivo zborovanje. Protestirali smo, ker ni postavila država v proračun za leto 1908. nobene vsote za ljudsko zavarovanje. Sklenili in odposlali smo primerno peticijo na državni zbor. Govoril je urednik Kremžar iz Gorice, ki je tudi dopoldne govoril v Svečah na Koroškem. Sedanja delavska postavodaja koristi le kapitalistom. Ostro je prijel vladu, ker ne predloži zbornici načrta o delavskem zavarovanju.

Slavnost sv. Barbare.

Trbovlje. V nedeljo smo imeli običajno slavnost sv. Barbare. Kakšna razlika med nekdanj in zdaj! Nekdanj je bil to skupni praznik vsega delavstva, a zdaj se ravno ob takih prilikah kaže vsa onemoglost in razdrapanost društev, ki ne slone na krščanski podlagi. Dočim jih je prejšnja leta na stotine korakalo v izprevodu v Trbovlje k službi božji, prikoraka zdaj pazniška godba z nekaj možaki, čez nekaj časa socialno-demokratska s par rdečimi ovratnicami, a še ti samo do cerkve. Pač pa je potem bolj živahno v oštarijah. — Katoliško delavsko društvo je imelo ta dan shod, kjer se je soglasno sprejela resolucija, naj se v državnem zboru tako po rešeni nagodbi razpravlja o delavskem starostnem zavarovanju. Tudi se je na tem shodu ožigosalo sirovo vedenje liberalcev in demokratov na zadnjem društvenem shodu. Zaslepljen mora biti, kogar ni sram, držati s takimi divjaki ali pripadati njihovim strankam! — Končno se je na shodu priporočalo, naj si vsak član naroči stanovski list »Našo Moč«! — Socialni kurz bo najbrže dne 5. januarja.

Med brati in sestrami.

Izjava. Izvedel sem, da se govori med mojimi nasprotniki, da sem pri proračunski občinski seji dne 27. novembra glasoval za povišanje doklad, zatoraj imenujem istega, ki je to govorico med občinarje zanesel in vse tiste, ki naprej raznašajo, javne lažnike, sleparje in tatove dobrega imena, ako pa kateremu izmed istih ta naslov ni po godu, naj me pri sodnji poišče. Priče imam same nasprotnike, kateri bodo pa gotovo resnico povedali, kajti že pri seji so me kregali, zakaj nisem glasoval ne za povišanje doklad, ne za posojilo. — S primerim spoštovanje Leopold Lapajne, takratni zastopnik virilistov Krščanskega gospodarskega društva v Idriji.

Idrija. Debelemu Tončetu je zopet prišla kri v možgane, kajti še za svoje nabližje prijatelje več ne ve, kako njim je ime. V zadnji številki »Napreja« piše, da je 29. novembra ob polnoči umrl eden najboljših sodrugov v Idriji, sodrug Anton Guzelj. V resnici Anton Guzelja še v Idriji nikdar ni bilo. Dalje piše: da se je na izvanrednem občnem zboru »Občnega konsumnega društva«, izvolilo z večino glasov za preglednika sodruga A. Stravs; g. Strausu svetujemo, da naj pove vsevednemu Tončetu vendar, kako mu je ime.

Idrija. Dne 8. t. m. je zopet sklical Kristan shod, na katerem je povedal rudarjem že znani novi plačilni red, med drugim se je tudi izjavil, da naj vzemo idrijski rudarji njegove besede za meso. Radi vrljamo, da bi Kristan rad vidil, da bi rudarji si vzeli njega besede za meso, pravo meso pa njemu pripustili na njih stroške. Ko je omenil nekdo ali se bode še nabiral obrambeni zaklad, izrazil se je Kristan, da on je proti temu, ker je med rudarji 300 svinj; iste rudarje, katere Kristan imenuje svinje, jih je pa v resnici še več, kakor še enkrat toliko, zakaj je pa prišlo v Kristan —

obrti zaklad v mesecu novembru le 400 K, nas delavcev je pa 1200, toraj ker je več svinj, kakor 300 med rudarji, jih pripustimo Kristanu in njega prijateljem špehmoistram, da jih takoj pokoplijejo ter primanjkljaj v špehkamri pokrijejo, da se ne bode njim v vsaki številki »Naše Moči« očitalo.

Novi plačilni red za idrijske rudarje. C. kr. poljedelsko ministrstvo je z odlokom od 30. novembra t. l., št. 40353/2668 odredilo nastopno izboljšanje plač: 1. 15 odstotkov zvišanje vseh cen za delo na pogodbo. 2. Ureditev povišenih razmer, obstoječo v tem, da morajo tudi neprofesionisti doseči zadnjo stopnjo I. razreda plačilnega pravilnika in sicer po 30-letnem službovanju pri avtomatični povišbi. Zadnja odredba bo imela z ozirom na sedanjo uvrstitev posameznih delavcev približno 12 odstotkov zvišanje plač za posledico. Določbe glede povišbe delavcev v veljavnem plačilnem pravilniku št. 2059—1906 (stran 2, predzadnji odstavek: »Povišanje z nižjega itd. do 3. strani, uvišeni v I. oziroma II. razred«) odpade in jo je z naslednjim dodatkom k plačilnem pravilniku nadomestiti: »Povišba iz nižjega v višji plačilni razred se vrši z upoštevanjem zmožnosti in službenih let po izprevidu c. kr. rudniškega ravnateljstva; mora pa se najkasneje v času, ki je v sledečem izkazu razviden, izvršiti.

Plačilni razred	normalna šitna plača	Povišba v plačilni razred se vrši	
		v splošni skupini rudniških delavcev	v skupini rokodelcev (delavci stavbnega in strojnega oddelka, tako- imen, specialni delavci v žgalnici in tovarni)
		po številu službenih let do največ	
I a	2 K 40 h	35	28
I b	2 " 20 "	30	23
II a	2 " — "	25	18
II b	1 " 80 "	20	14
III a	1 " 60 "	15	10
III b	1 " 40 "	10	6
IV a	1 " 20 "	5	2
IV b	1 " — "	—	—

Za posebno spretne delavce rokodelske skupine, je zvišanje plače po določbah plačilnega pravilnika, pridržano izprevidu c. kr. rudniškega ravnateljstva. Na novo sprejete delavce je uvrstiti v tisti plačilni razred, kamor z ozirom na njih starost in opravilo spadajo. Pod I. omenjeno zvišanje cen za pogodbeno delo in uvrstitev vseh delavcev po njih službenih letih v posamezne razrede in stopnje plačilnega pravilnika se mora s 1. decembrom t. l. vpeljati.

Zagorje ob Savi. Tukajšnji jamski zidarji nameravali so iti z »rudarsko zadrugo« dne 8. decembra k ravnatelju vsled krivice, katero so jim povzročili zunanji zidarji pod vodstvom Senekovičevem. Senekovič je imel svoje zidarje pri zidanju novih delavskih stanovanj. Ker se je pa zunanje delo prenehalo, nastavilo jih je vodstvo rudnika v jami. Domači pa so morali iti premog kopat. Ker se na premogu slabše zasluži, so delavci nejevoljni pozvali »zadrugo« naj bi pri ravnateljstvu posredovala. Ali delavci so zastoj čakali. Rudarske zadruge ni bilo od nikoder. Tako poznajo demokrati svoje sodruge. Zapomnite si, delavci, ki niste našega prepričanja, kakšno sočutje vlada med vami. Ali niso resnične besede vašega somišljenika, ki je rekel, ko je prišla rudarska zadruga k ravnatelju: Kaj hočete, jaz bom že gledal na vas, druge pa pustite pri miru, saj si ne morejo nič pomagati. Ali ni to jasen dokaz, da ti ljudje skrbijo le zase, za drugo se ne brigajo. Čobalov navaden svet je pa, da udriha zopet po svojih. Nazadnje je tako, kakor res ravnatelj hoče. Popoldan ob 3. uri imeli so rdeči bratci shod v gostilni g. Müllerja. Na shodu je Kristan zabavljal čez klerikalce, da so ti preprečili predlog socialnih demokratov o podraženju živil. Farbal je delavce, kaj vse koristnega predlagajo socialno-demokratski poslanci, pa da vse preprečijo klerikalci. Čobal je agitiral za »Rdeči Prapor« in rotil, da se ga tako malo speča v primeri s smrdljivim »Domoljubom« in »Slovencem«. Hudoval se je nad samskimi delavci v Kisovcu, ki imajo »Slovenca« in »Domoljuba«. »Rdečega Prapora« pa ne. Pa tudi delavski list »Našo Moč« beremo. O tem pa Čobal niti ne slutiti. To pa zato, ker znamo sami misliti. Na čelu »Rdečega Prapora« so natisnjene besede: »Kdor ne zna svobodno misliti, se ne more za svobodo boriti«. Zato pa tudi poznamo socialnodemokratsko delovanje v državnem zboru in njihove predloge. Na deželi farbajo delavce

s predlogi, ki jih ima Slovenska Ljudska Stranka. V državnem zboru so pa socialnodemokratski poslanci ravno istim nasprotni. (Čitajte tudi naš članek pod oddelkom »Socialno-demokratska tulba«, ki se peča z rdečo farbarijo. Op. uredništva.)

Trbovlje. Katoliško delavsko društvo ima občni zbor 22. t. m. po večernicah pri Pustu. Hkrati se vrši občni zbor telovadnega odseka.

10% popusta vsakomur, kdor se pri **božičnem nakupu** v moji konfekcijski trgovini za gospode, dame, dečke in deklice v Ljubljani, Pred škofijo 19, **sklicuje na „Našo moč“.** **A. LUKIČ.**

Kamnoseški pomočnik

mlad, dobro izurjen za **grobne spomenike se sprejme** v delo za eno leto in dalje. Naslov **Radoslav Golobič**, kipar v Ljutomeru, Štajersko.

- Najboljša prilika -

božični nakup

po globoko znižani ceni priporočam konfekcijska trgovina za gospode, in dame, dečke in deklice

A. Lukič

Ljubljana, Pred škofijo 19.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata

svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Tovarna

za stol:

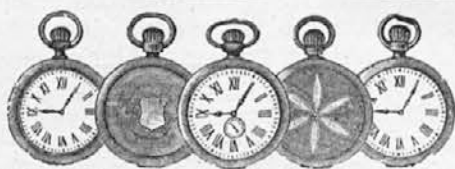
Franceta Švigeljna

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po najnižjih cenah brez konkurence.

Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Ustnov-
ljeno let
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani
prej g. Jos. Černe. Podružnica Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu

priporočam svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih

ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in pristanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam izredno veliko svojo zalogo furnitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Delavke in delavci pozor!

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporočam po najnižji ceni in najboljši kakovosti

Josip Vidmar

v Ljubljani

Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4.
Prešernove ulice št. 4.

Popravila točno in ceno.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

za kemično čiščenje obleke ter za-
storjev, barvarija in likanje usnja

na par

Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Šelenburgove ulice šte. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Češnik & Milavec

(pri Češniku)

Špitalske ulice

Ljubljana

Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago

za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

AUSTRO - AMERICANA

TRIEST NEW-YORK

Potniki v Ameriko.
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Kmetetka
v Ljubljani Korošijske ulice 26.
Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporočam svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene